

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

77. évfolyam, 202. szám
1987. augusztus 28., péntek

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Emléktábla az őszibarack meghonosítójának

Kamenszky Bélára
emlékeztek Szatymazon

Nem tudom, van-e még olyan falunk vagy városunk, amelyik nevének hallatán összeszalad a nyál a szánkban, de Szatymazt hallván azonnal gyönyörű, gusztusos és kíváncsi gyümölcse, az őszibarack jut eszünkbe. Jó szívvel könyveljük el, hogy külföldi is ismeri, és szintén a barackról. Szokványos fordulattal élve ezt a falut az őszibarack tette föl a térképre, jelentős gazdaságot is hozva a vele bajlódóknak olyan homokon, amelyiken mást gazdaságosan termelni nem nagyon lehetett. Legendába emelkedett már idősebb Frank István és két gyermeke alakja, a hagyomány nekik tulajdonítja a meghonosítás első sikereit, és legenda övezi Kamenszky Béla emlékét is, aki élete végéig ennek a termesztésén és terjesztésén fáradozott. Tegnap délelőtti tudományos üléssel adóztak neki falujában, a szatymazi művelődési házban.

Falujában? Nem is itt született. Népiskolai tanítóként összebarangolta már az országot, amikor hatvan évvel ezelőtt ide jött, hogy alapítója és igazgatója legyen a gazdasági iskolának. Az emlékülésen Lengyel Dezső, a néprönt szatymazi bizottságának elnöke mondott rövid bevezetőt. Somogyi György kandidátus pedig szép beszédben méltatta a nagy iskolaszervezőt, a fáradhatatlan és önzetlen pedagógust. Segítőket és tanítványokat is talált ebben a faluban — mondotta —, útmutatása szerint igen gyorsan szinte telepítési láz kerítette hatalmába az itteni gazdákat. A természetes aprólékos módozatait ő dolgozta ki először, csak sajnálni lehet, hogy nem jelent meg nyomtatásban. Harmincöt hold homok tartozott az iskolához, ennek a kisüregzésa tette rövid idő alatt az átlagosnál jóval gazdagabbá a falut. Mindig dolgozott, bár neki egy négyszögöl földje, egy fája se volt, és talán mondanunk se kell, pénze se több, mint a fizetése. Temetésén lovas kocsival vitte a koporsót, és személykocsik végeláthatatlan sora követte 1964-ben. Önzetlen munkája nélkül az a sok autó nem lehetett volna.

Arra hivatkozva, hogy a gazdasági iskolák nem a későbbi nagyüzemeknek neveltek embereket, 1948-ban megszüntették a szatymazit is. Biológiai tanára lett az általános iskolának, de délutánoként-esténként továbbra is szervezte az ezüstkalászos és aranykalászos gazdátanfolyamokat. Buzgalkodása nyomán hamarosan egymillió fölé emelkedett a termő barackfák száma. Már azt is tervezték, hogy leszállópályát építenek a repülőgépeknek, hogy a lehető leghamarabb juthasson el a frankfurtiakra szerint mézédeseinek mondott gyümölcs külföldre. Ez a vágy azonban csak álom maradt, mert időközben, elsősorban a kereskedelem szervezetlensége és érdektelensége révén rohamosan hanyatlani kezdett a barack csillagzatja.

Erről már Pekó József, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium osztályvezetője beszélt. Erős

KAMENSZKY BÉLA
1891-1964
AZ ŐSZIBARACK
MEGHONOSÍTÓJA
A SZATYMAZI
TÁJKÖRZETBEN

Kamenszky Béla
emléktáblája

gondok szorítják az ágazatot, mondta, és számok özönével bizonyította, hogy tizenöt év alatt felénél is kevesebbre húzódtott vissza a termőterület, és mivel a talvány még 5 ezer hektáron sok az öreg fa, további csökkenésre kell számítanunk. Persze, itt sem az a gond, hogy sok az öreg, hanem az, hogy kevés az utánpótlás. A mindmáig megoldatlan kereskedelmi gondok a pusztítást és nem a telepítést szorgalmazták. Sajnálhatjuk nagyon, mert külföld érdeklődése továbbra se csökkent iránta. Nem kell nagy jósnak lennünk hozzá, hogy kimondjuk, az 1970-ben még 13 ezer hektáryi termőterület 1990-ig háromezzerre esik vissza, ha nem teszünk addig az érdekében valamit. Tennünk muszáj, de igen nehéz, mert még mindig érvényben van az az állapot, amit mi már az 1970-es évek elején emlegettünk: nincs elegendő szaporítóanyag. Csak fokozza gondjainkat, hogy meglevő ültetvényeink is betegek, és fajtáink is korszerűtlenek, a termelési költségek igen magasak lettek, a főlvasárlási árak a lehető legmélyebbre estek. (Az ideai esztendő 60-100 forintos piaci árai ne tévessezenek meg bennünket, hiszen erős fagy pusztított a télen.)

Az előadó egyértelmű vé-

leménye: telepíteni kell, de nem úgy, hogy a pénzünket temetjük, hanem vírusmentes fajtákkal a legtöbbet termő területekre kell összpontosítanunk. Előfordult, hogy egyik szövetkezetünk azért akarta kihuzigálni a fát, mert a konzervgyár nem fizetett érte annyit, hogy megtarthatta volna, de divatba jött a szedd magadmozgalom, és ugyanaz a terület azonnal sokszoros haszonnal kezdett teremni, anélkül, hogy csomagolási vagy szállítási gondok merültek volna föl. A következtetés: minden személyi érdekltségű módszert meg kell ragadnunk. Persze, lennie kell olyan embernek, aki szívügyének tekinti, mint annak idején Kamenszky Béla.

A Hazafias Néprönt kertbarátoknak szóló, Somogyi Imréről elnevezett emlékműt a két Frank testvér (posztumusz-díjként), Széll István főkertész és a szatymazi kertbarát kör kapta meg. Sárközi Ernő azt kérte, hogy a kertbarát kör fölvehesse az őszibarack meghonosítójának a nevét.

Az emlékülés végén — amelyen országos, megyei és szegedi párt-, és állami testületek vezetői is részt vettek — fölavatták és megkoszorúzták a teremő ember példaképének, szerénységben és fáradozásban utolérhetetlen Kamenszky Bélának domborműves emléktábláját.

Horváth Dezső

Elutazott Steve Bechtel

Kapolyi László ipari miniszter meghívására augusztus 25. és 27. között Magyarországon tartózkodott Steve Bechtel, az Egyesült Államok legnagyobb fővállalkozó cégének, a Bechtel Co-nak az elnöke. Látogatása során tárgyalásokat folytatott magyar energetikai és fővállalkozási cégek vezetőivel a lehetséges együttműködésről, közös iroda, majd vegyes vállalat lét-

rehozásáról. A vegyes vállalatot várhatóan fél éven belül létrehozta az amerikai cég, az Energiagazdálkodási Intézet és az Erőmű- és Hálózattervező Vállalat. Itt-tartózkodása során Steve Bechtelt fogadta Németh Miklós, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és Berecz Frigyes, a Minisztertanács elnökhelyettese. Steve Bechtel csütörtökön elutazott Budapestre. (MTI)

Ülést tartott a Minisztertanács

A Minisztertanács csütörtöki üléséről a Tájékoztatási Hivatal elnöke, a kormány szóvivője a következő tájékoztatást adta:

A Minisztertanács megvitatta a gazdasági-társadalmi stabilizációs munkaprogramot, és úgy döntött, hogy az Országgyűlés elé terjeszti.

A Minisztertanács a gazdasági verseny élénkítése, a piac szerepének kiterjesztése érdekében, az adóreform bevezetésével összefüggésben, határozatot hozott az árrendszerről, valamint az ármechanizmus 1988. évi továbbfejlesztéséről.

A kormány módosította az erdőkről szóló törvény végrehajtására kiadott minisztertanácsi rendeletet. Javasolta az Elnöki Tanácsnak az atomenergiáról szóló jogszabályok korszerűsítését. (A kormányzószóvivői tájékoztatót lapunk 2. oldalán közöljük.)

Falugézségügyi világkongresszus

Pécsett csütörtökön megnyílt a X falugézségügyi világkongresszus. A négy napos tanácskozás főtémája az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által meghirdetett „Egészséget mindenkinek 2000-re!” elnevezésű program megvalósítása a falvakban, az agrárüzemekben. A Nemzetközi Mezőgazdasági és Falugézségügyi Társaság szakmai találkozója valamennyi földrész képviselteti magát.

Javult a kis települések ellátása

A kereskedelmi felügyelőségek a közelmúltban országsszerte megvizsgálták, hogyan alakult az utóbbi időben a kis települések ellátása, vannak-e már eredményei annak a rekonstrukciós programnak, amely 1984-ben kezdődött, s a kereskedelmi hálózat fejlesztését, valamint az áruellátás javítását tűzte ki célul.

gyártók, ám — állapítja meg a jelentés — egy-két járat kimaradása hosszan tartó ellátási gondokat, fennakadásokat okoz. Jónak ítélték az ellenőrk a tej és tejtermékek választékát, a boltok hűtőkapacitásának javítása ugyanis lehetővé tette korábban nem forgalmazott termékek értékesítését is. A tejipar naponta szállít tejet a kis települések boltjaiba, tejtermékeket pedig hetente két alkalommal. Bővült a sütőipari termékek választéka: a kisebb boltokban is két-háromféle kenyér és péksütemény kapható. A vizsgálatok során arra is fény derült, hogy noha a tejipari és sütőipari termékek választéka nagyobb, a szállítótársaságok gyakran nem tudják boltnyitásra odaszállítani az árut.

A tökehusok és hűsékészítmények kínálata az egyes településeken nagy eltéréseket mutat. Baranya, Vas és Zala megyében például előre csomagolt tökehus szállításával javította az ellátást a hűszipar, másutt ez még nem megoldott. Hűs-készítményekből általában

négy-ötféle jellemzi a kis boltok választékát, a nagyobb üzletekben, ABC-kben viszont 20-25-féle készítmény is kapható. A kis üzletek szűkebb választéka többnyire abból adódik, hogy az üzletvezetők a már évek óta megszokott termékeket kérik, és nem kezdeményezik új készítmények bevezetését.

Egyre több boltban tapasztalható a kis településeken, hogy az élelmiszerek mellett különféle, korábban nem forgalmazott iparcikkeket, például papírt és fröszert, üveg- és porcelánáru, zsebkendőt, törülközőt árúsítanak. Bár ez kedvező fogadtatásra talált a helyi lakosság körében, gondot okoz, hogy a Piért és az Amfora nem elég ütemesen szállít, így az üzletek nem biztosíthatják a folyamatos kínálatot termékeikből.

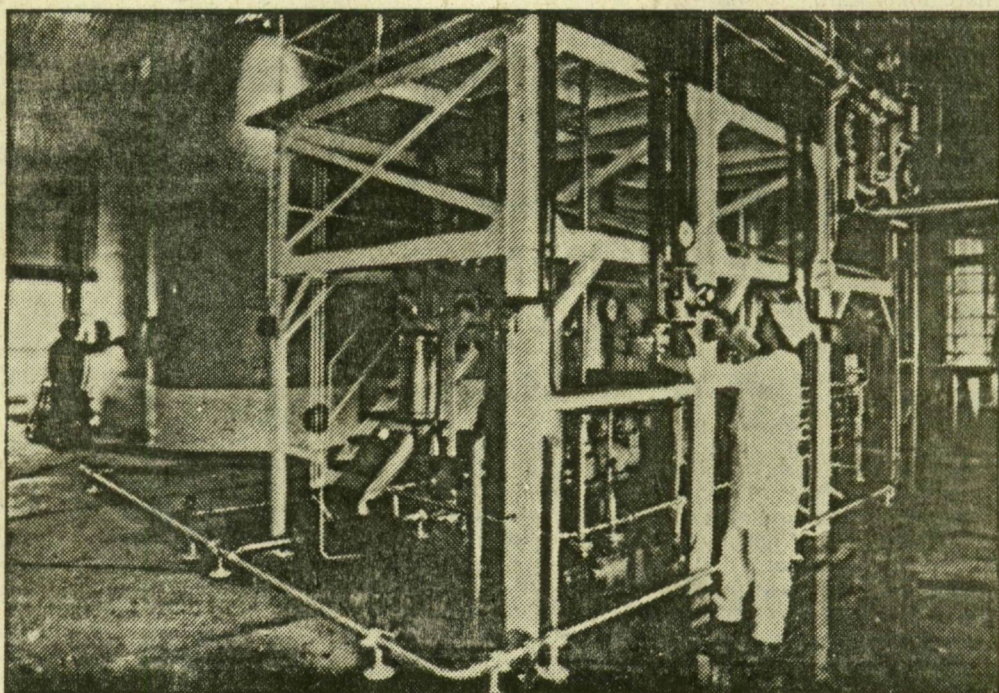
A vizsgálatok tapasztalatai szerint az üzletek külső-belső rendje, technikai felszereltsége sokat javult az elmúlt években. Bővült a hűtőkapacitás és többhelyütt megkezdtek a mirelitáruk, jégkrémek árusítását is. Sok problémát okoz viszont a hűtőgépek karbantartása, s az időszakos alkatrészhiány, ami miatt a hibákat sokszor hosszú ideig nem tudják megjavítani.

A kis településeken végzett próbavásárlások során 80 alkalommal — az esetek 14 százalékában — számoltak hibásan az eladók. Egy-egy vásárlásnál átlagosan 4 forint 50 fillérrel számoltak többet, s ez lényegesen kevesebb, mint amit a más területeken végzett vizsgálatoknál tapasztaltak a kereskedelmi felügyelőségek ellenőrei.

A vizsgálat során feltárt hiányosságok miatt mintegy 122 ezer forint értékű árut az ellenőrk minőségi problémák miatt átáraztattak, a különböző szabálysértésekért, szabálytalanságokért pedig 170 esetben vonták felelősségre a vétkes dolgozókat. 140 alkalommal pénzbírságot szabtak ki, összesen 248 ezer 200 forint értékben. (MTI)

Kíméletes feldolgozás

A Szegedi Konzervgyárban 19 millió forintért új gyümölcs- és paradicsomfeldolgozó berendezést vásároltak. A tartósítást zárt rendszerben, kíméletesen oldják meg. A magas hőmérséklet csak másodpercekig éri az élelmiszert, így a színe, vitamintartalma megközelíti a nyers gyümölcsét. A túlnyomás alatt levő tárolótartályokba később sem juthat be kórokozó. Így egyidejűleg 240 tonna sűrítmeny, lé tárolható, melynek egy részét tartálykocsikban, zárt konténerekben közvetlenül exportálhatják. A megmaradót szezon után bármikor elővehetik, s üvegekbe, dobozokba töltött készterméket gyárthatnak belőle.

Nagy László felvétele